

Adviescommissie afgesloten strafzaken

Postbus 20303 2500 EH Den Haag

Bezoekadres:
Lange Voorhout 7
2514 EA Den Haag

Zaak [verzoeker] (ACAS 012)

Een beknopt relaas van de feiten

Op woensdagavond 9 januari 2008 komt [slachtoffer] via een GSM-alarm-systeem te weten dat er wordt ingebroken in een woning die één van zijn weedplantages herbergt. Samen met een vriend, [getuige], gaat hij met de auto naar het bewuste pand, een hoekwoning in de [a-straat 1] in Eindhoven. Daar aangekomen parkeren zij de auto, lopen naar de woning, en gaan via de brandgang door de poort de bij de woning behorende achtertuin in. De tuin is ongeveer 6,75 meter breed en ongeveer 14,80 meter diep. Direct links na binnenkomst van de tuin door de poort, staat een schuurtje. [slachtoffer] en [getuige] treffen in de tuin ten minste drie mannen aan.

Er volgt een schietpartij waarbij [slachtoffer] twee schotwonden oploopt: één in de borst en één in de linkerpols. Als gevolg van de verwondingen overlijdt hij ter plekke. [getuige], die een vuurwapen (merk CZ, kaliber 7.65 mm) had meegenomen van huis, schiet terug in de richting van waaruit volgens hem de kogels kwamen die [slachtoffer] hadden geraakt. Vermoedelijk raakt hij één van de inbrekers, want hij hoort een mannenstem in het Nederlands zeggen: "Ik ben geraakt. Ik ga kapot." Daarna wordt er over en weer geschoten tussen [getuige] en een of meer van de inbrekers. [getuige] verlaat even later de tuin via de poort. Hij gaat meteen naar [betrokkene 1], een kennis die niet ver van de [a-straat] woont. De schietpartij vindt plaats rond 21.58 uur.

De politie treft in de tuin het slachtoffer aan. Hij ligt voorover met zijn hoofd richting de woning, iets voorbij het schuurtje. Bij het sporenonderzoek vindt de politie op diverse plekken in en bij de met bladeren bezaaide tuin¹ hulzen en (delen van) kogels. In de nabijheid van het slachtoffer, links van hem, ligt een dikwandige ijzeren pijp met een lengte van ongeveer 85 cm.² De pijp wordt veiliggesteld en onderzocht. Op de pijp zitten dactyloscopische sporen, maar die blijken niet geschikt te zijn voor vergelijkend onderzoek.³ Op een afstand van ongeveer 70 cm schuin rechts naast het hoofd van [slachtoffer] ligt een linkerhandschoen. Elders in de tuin, bij de achterdeur van de woning, ligt een soortgelijke handschoen voor de rechterhand. De handschoenen hebben een nopjesprofiel. De handschoenen zijn overwegend zwart van kleur.⁴ Op beide handschoenen worden later door het NFI schotrestdeeltjes gevonden. Van de bemonstering van de binnenzijde van de linkerhandschoen wordt een DNA-profiel verkregen. Bij vergelijking van dat profiel met de in de DNA-databank aanwezige profielen wordt een match gevonden met [verzoeker]. De berekende frequentie van het DNA-profiel is aanvankelijk één op 7 miljoen en na aanvullend onderzoek kleiner dan één op één miljard.⁵

¹ Proces-verbaal van het technisch forensisch onderzoek d.d. 27 mei 2008, p. 7.

² In het proces-verbaal van het technisch onderzoek staat dat de pijp op 30 cm afstand van de deur van het schuurtje lag. De afstand tussen de pijp en [slachtoffer] staat niet in het proces-verbaal. Op grond van de tekeningen van de plaats delict schat de Commissie dat de pijp op een afstand van ongeveer anderhalve meter van het lichaam van [slachtoffer] lag.

³ Bijlagen 34 en 35 bij het overkoepelende proces-verbaal van het forensisch-technische onderzoek.

⁴ Proces-verbaal van het forensisch technisch onderzoek d.d. 27 mei 2008, p. 7.

⁵ Op 26 februari 2008 geeft het NFI aan het parket Den Bosch door dat er een hit is tussen de bemonstering [DKA543]#1 van de linkerhandschoen en [verzoeker] met een berekende frequentie van één op 7 miljoen. Het NFI laat voorts weten dat aanvullend DNA-onderzoek zal worden gedaan om het SGM-plus profiel te bepalen. De resultaten van het aanvullende onderzoek worden in april 2008 bekend.

Uit de bemonstering van de rechterhandschoen wordt een mengprofiel verkregen dat door het NFI kwalitatief niet goed genoeg werd bevonden voor vergelijkend onderzoek.

Het NFI heeft ook onderzoek gedaan naar de schootsafstand. Ten aanzien van het schot in de borst van [slachtoffer] zijn geen sporen aangetroffen die wijzen op een schootsafstand van kleiner dan 50 cm. Ten aanzien van het schot in de pols was de schootsafstand tussen de 25 en 150 cm.

De politie houdt vier mannen aan op verdenking van betrokkenheid bij strafbare feiten: [getuige] (aanvankelijk ook als verdachte van de doodslag op [slachtoffer]), [verzoeker], [betrokkene 2] en [betrokkene 3]. [getuige] wordt op 19 februari 2008 aangehouden; de andere drie op 26 februari 2008.

Rechtsgang

Op 4 maart 2009 veroordeelt de Rechtbank Den Bosch [verzoeker] tot 30 jaar gevangenisstraf voor doodslag op [slachtoffer] en poging tot doodslag op [getuige] in het kader van diefstal van hennep uit een woning (ECLI:NL:RBSHE:2009:BH4598). De rechtbank verwerpt het verweer van de raadsman van [verzoeker] dat de linkerhandschoen door derden 'geplant' zou zijn. In de strafmaat telde mee dat [verzoeker] in 1998 al eens was veroordeeld voor een levensdelict.

In hoger beroep wordt [verzoeker] op 10 maart 2010 voor dezelfde feiten door het Gerechtshof Den Bosch veroordeeld tot een gevangenisstraf van 24 jaar (ECLI:NL:GHSHE:2010:BL8618). Belangrijke bewijsmiddelen zijn de verklaringen van [getuige], de DNA-match en de schotresten op de handschoenen. Verder gebruikt het Hof bewijsmiddelen die erop wijzen dat medeverdachte [betrokkene 2] ter plaatse was (vingerafdruk van [betrokkene 2] op een wikkel van een rol vuilniszakken in de woning [a-straat 1]; vingerafdruk van [betrokkene 2] in een bestelauto die bij dat pand staat; overeenkomst tussen geurmonster uit die bestelauto en [betrokkene 2]). Voorts wijst het Hof op een telefonisch contact om 21.59 uur tussen iemand die gebruik maakt van het nummer 06-[001] (de beller) en [betrokkene 4], de broer van verzoeker [verzoeker]. De beller was in paniek en zei 'dat onze [verzoeker] doodgeschoten was' bij '[betrokkene 5]'.⁶ De telefoon van de beller maakte bij dat contact gebruik van basisstations 49802 en 61634, waarvan de locatie is Kanaaldijk Noord 129 in Eindhoven. Dat zijn de basisstations die in de regel worden gebruikt bij een telefoongesprek dat wordt gevoerd vanaf de plaats delict. Het Hof wijst er ook op dat de mobiele telefoon van [verzoeker] (vlak na de schietpartij gebruik maakt van voormelde basisstations op de Kanaaldijk Noord 129.

De toenmalige raadvrouw van [verzoeker] voert bij pleidooi onder meer aan dat het niet ondenkbaar is dat de handschoen met daarin het DNA-materiaal van [verzoeker] voor of na het feit bewust op de plaats delict is achtergelaten door een derde, zodat de verdenking op [verzoeker] zou vallen. Het Hof verwerpt dat als volstrekt onwaarschijnlijk.

In haar pleidooi brengt de raadvrouw verder naar voren dat gezien de schotbaan van de kogel die in de borst van [slachtoffer] is terechtgekomen, de schutter mogelijk niet rechts van en op gelijke hoogte met [slachtoffer] stond, maar vanaf een hogere plek heeft geschoten, bijvoorbeeld vanaf de eerste verdieping van de woning of het dak van het schuurtje dat achterin de tuin staat. Het Hof verwerpt deze stellingen: uit diverse feiten en omstandigheden volgt dat [slachtoffer] van heel dichtbij is neergeschoten. Dat biedt geen steun aan de veronderstelling dat bijvoorbeeld vanaf de bovenverdieping van de woning is geschoten. Dat de schutter zich op het dak van het schuurtje bevond acht het Hof niet aannemelijk, omdat [getuige] dat had moeten opmerken. En bovendien verdraagt een schot

⁶ In het arrest staat dat "'onze [verzoeker] doodgeschoten was' bij [betrokkene 5] ([betrokkene 5]; hof)." Uit het dossier wordt duidelijk dat met '[betrokkene 5]' [betrokkene 5] wordt bedoeld, een neef van [betrokkene 4] en [verzoeker]. [betrokkene 5] woont in de [b-straat] in Eindhoven. Die straat is in de directe nabijheid van de plaats delict. Zie pp. 57 en 73 van het op 13 augustus 2008 afgesloten relaasproces-verbaal [hier korten we proces-verbaal af tot pv; boven niet] van het einddossier, en de kaarten van de plaats delict en omgeving die in het dossier zitten.

vanaf het dak van het schuurtje zich niet met de vastgestelde schootsafstand van het schot door de pols van [slachtoffer] (25-150 cm), aldus het Hof.

[verzoeker] heeft cassatie ingesteld tegen het arrest van het Gerechtshof Den Bosch. In de cassatieschriftuur is aangevoerd dat uit de bewijsconstructie van het Hof niet kan volgen dat [verzoeker] het dodelijke schot op [slachtoffer] heeft gelost en dat het Hof de alternatieve mogelijkheden die door de verdediging naar voren waren gebracht op ontoereikende wijze had verworpen. De Hoge Raad heeft, met toepassing van art. 81 RO, het cassatieberoep op 18 januari 2011 verworpen (arrestnummer S 10/02014).

Verzoeker heeft zich in verhoren bij de politie en bij de behandeling van zijn zaak bij de rechtbank en het gerechtshof op zijn zwijgrecht beroepen.

Door de veroordeelde en zijn raadslieden aangevoerde argumenten

Op 22 november 2013 hebben mrs. G.G.J. Knoops en L. Vosman, advocaten te Amsterdam, namens [verzoeker] een verzoek ex art. 461 Sv tot het doen verrichten van voorbereidend onderzoek ingediend bij de procureur-generaal bij de Hoge Raad. [verzoeker] meent dat er nieuwe aanwijzingen zijn die een dergelijk onderzoek rechtvaardigen. De nieuwe aanwijzingen zijn:

1. nieuwe verklaringen van [getuige]
2. een reconstructie van de schotbaan
3. nieuw schotrestenonderzoek.

ad 1. nieuwe verklaringen van {getuige}

Tijdens het politieonderzoek heeft [getuige] verklaard dat hij dicht achter [slachtoffer] de tuin in liep. Hij hoorde twee schoten en heeft twee maal licht zien komen uit de richting van de schoten – op een afstand van een tot anderhalve meter, rechts van [slachtoffer]. Vervolgens heeft [getuige] geschoten in de richting van waaruit de lichtflitsen kwamen.

Op 27 augustus 2013 heeft [getuige] meegewerkt aan een schotbaanreconstructie onder leiding van drs. F. van de Goot, forensisch arts en patholoog. Bij die gelegenheid en op 25 oktober 2013 heeft [getuige] verklaringen afgelegd. Daarin zegt hij dat hij destijds bij de politie geen volledige openheid van zaken heeft gegeven omdat hij toen zelf ook als verdachte werd beschouwd.

Hij verklaart dan over de houding van het slachtoffer (rechtopstaand, met een honkbalknuppel in zijn geheven rechterhand), de lengte van de vermoedelijke schutter die hij in de bosjes zag (circa 1,85 m; verzoeker is volgens zijn paspoort 1,70 m) en dat hij geen handschoen bij het slachtoffer heeft zien liggen. Het slachtoffer is van boven naar beneden in de borst geschoten. De advocaat-generaal bij het Hof heeft tijdens het proces gezegd dat het slachtoffer zou moeten hebben gebukt toen hij werd neergeschoten. De verklaring van [getuige] weerspreekt dit.

Door de nieuwe verklaringen van [getuige] is het scenario dat de handschoen met het DNA van verzoeker bewust naast het slachtoffer is neergelegd of door een derde is gedragen, veel waarschijnlijker dan de hypothese dat deze handschoen door de 'schutter' is gedragen en daarna op de plaats delict is achtergelaten, stellen de raadslieden. Ondersteunende argumenten voor dit alternatieve scenario zijn volgens hen: a) het is een handschoen met klittenband die je niet snel verliest; b) voordat de politie arriveerde waren er mensen op de plaats delict geweest; c) het is al eerder gebeurd dat er bewijsmateriaal tegen [verzoeker] vervalst was (toen ging het om een sigarettenpeuk); d) de honkbalknuppel die [slachtoffer] bij zich had, is niet gevonden; e) een op de plaats delict aangetroffen vingerafdruk matchte niet met verzoeker; f) de politie heeft slordig sporenonderzoek verricht; g) er is zeker een kwartier verlopen tussen het schietincident en de komst van politie en ambulance ter plaatse – er kunnen dus anderen op de plaats delict geweest zijn.

Daarnaast wijzen de raadslieden nog op vier al bestaande, naar hun oordeel, voor [verzoeker] ontlastende gegevens: ook in dit verband merken zij op dat de aluminium honkbalknuppel waar [getuige] over spreekt, nooit is gevonden; er is geen geurovereenkomst vastgesteld tussen verzoeker en de geurmonsters uit de door de inbrekers gebruikte bestelauto; het ontbreken van verwondingen bij verzoeker; en het feit dat geen DNA van verzoeker is aangetroffen op de rechterhandschoen die ook op de plaats delict is gevonden.

ad 2. een reconstructie van de schotbaan

Het Hof heeft aangenomen dat het slachtoffer van dichtbij en vanaf een plek rechts vóór hem, was beschoten. Aan die kant is ook de linkerhandschoen gevonden met DNA-materiaal van verzoeker. Op verzoek van [verzoeker] is in 2013 onder leiding van voornoemde Van de Goot een reconstructie uitgevoerd om de vraag te beantwoorden waar de schutter die het dodelijke schot heeft gelost, zich waarschijnlijk bevond. Van de Goot is uitgegaan van twee hypothesen: “1. De schutter die het dodelijke schot heeft gelost bevond zich op het dak van een schuur, links van het slachtoffer op circa 2 meter afstand en beduidend hoger; 2. De schutter die het dodelijke schot heeft gelost bevond zich in het struikgewas, rechts voor het slachtoffer op enkele meters afstand en op min of meer gelijke hoogte.”⁷ Gegeven de beide hypothesen heeft Van de Goot de volgende vraagstelling geformuleerd: “1. In hoeverre kan de schietrichting bepaald worden aan de hand van de verwondingen van het slachtoffer met behulp van kogelbaansimulatie?; 2. In hoeverre kan de houding van het slachtoffer bij neerschieten bepaald worden?”⁸

In de paragraaf ‘Discussie’ legt Van de Goot uit dat de resultaten van een reconstructie “met enige terughoudendheid [dienen] te worden betracht” en zet hij uiteen dat hij een aantal aannames heeft gedaan (onder meer de aanname dat de letsels bij [slachtoffer] niet door twee kogels zijn veroorzaakt, maar door een kogel die het letsel aan de pols heeft veroorzaakt en ook in de romp is aangetroffen, en de aanname dat er een recht continuerend schotbaanverloop is, hoewel bekend is dat projectielen van richting kunnen veranderen).

De conclusie van Van de Goot luidt als volgt: “Bij de reconstructie van twee hypothesen in het kader van het overlijden van [slachtoffer] kan worden gesteld dat de letsels zoals aangetroffen aan het lichaam van het slachtoffer in combinatie met de afwezigheid van letsels die verwacht zouden kunnen worden bij een voorwaartse val, beduidend waarschijnlijker zijn om aan te treffen als het slachtoffer in de positie zou hebben gestaan zoals getuige aangeeft, waarbij de positie van de schutter zich boven het slachtoffer heeft bevonden. De letsels zijn niet goed verenigbaar met een schotbaan die op ooghoogte en horizontaal zou hebben verlopen.”⁹ Van de Goot adviseert het onderzoek te herhalen op de plaats delict om “de reproduceerbaarheid en toepasbaarheid te valideren”.

De raadslieden stellen¹⁰ dat gelet op de resultaten van de reconstructie en de situatie op de plaats delict, “de schutter zich zeer wel bovenop het schuurtje kan hebben bevonden.” Hun eindconclusie bij dit deel van het verzoek is dat uit de uitgevoerde reconstructie “blijkt dat de kogelbaansimulatie van bovenaf ... het meest waarschijnlijk is als simulatie van de inschotverwonding van het slachtoffer. Een kogelbaansimulatie waarin vanaf de zijkant is geschoten, de variant waarvan het Hof uitgaat, kan in een staande houding derhalve niet langer als een reële mogelijkheid worden beschouwd. Hierdoor kan worden gesteld dat de conclusie van het Hof foutief is getrokken gelet op de nieuwe verklaring van [getuige] die (thans) accuraat de houding van het lichaam van het slachtoffer heeft beschreven welke beschrijving eerder past bij het scenario waarin het slachtoffer van bovenaf is doodgeschoten. Dit scenario correspondeert eveneens met de schotbanen in het lichaam van het slachtoffer doordat thans sprake is van een geheel andere positie en de schutter dan het Hof destijds aannam. Er kan dus

⁷ P. 2 van het rapport van Van de Goot.

⁸ P. 5 van het rapport van Van de Goot.

⁹ P. 11 van het rapport van Van de Goot.

¹⁰ Op pp. 33-34 van het verzoekschrift.

evenmin langer worden aangenomen dat er tussen de schutter (op de grond) en de handschoen, een directe relatie worden gelegd, terwijl het juist deze relatie is geweest die voor het Hof doorslaggevend was om verzoeker als schutter aan te merken. Verzoeker kan derhalve, gelet op de uitkomst van de reconstructie, niet als schutter van het slachtoffer worden aangemerkt”, aldus de raadslieden.

ad 3. nieuw schotrestenonderzoek

Het NFI heeft naar aanleiding van het schietincident een schotrestenonderzoek uitgevoerd. Op de handschoenen die waren aangetroffen op de plaats delict werden schotrestdeeltjes gevonden. Hierdoor werd destijds een relatie aangenomen tussen de handschoenen en een ‘schietproces’. In het vergelijkende schotrestenonderzoek van het NFI werd toentertijd gesteld dat de aangetroffen deeltjes op de stubs van de handschoenen afkomstig *konden* zijn van de onderzochte hulzen. Het NFI sloot in 2008 echter niet uit dat de aangetroffen deeltjes op de stubs van deze handschoenen afkomstig waren van andere merken/soorten munitie.

De raadslieden van verzoeker hebben een contra-expertise laten uitvoeren door dr. C. Moynehan, Lead Scientist van LGC Forensics. In zijn rapport van 6 februari 2013 stelt Moynehan vast dat er geen conclusies kunnen worden getrokken omtrent de onderlinge relatie van de onderzochte handschoenen en de schotrestdeeltjes uit de hulzen. Het nieuwe onderzoek wijst voorts uit dat het onmogelijk is om te bepalen of de schotrestdeeltjes en het DNA van verzoeker op hetzelfde moment op de linkerhandschoen terecht zijn gekomen. De raadslieden leiden hieruit af: “Dit versterkt het mogelijke scenario waarbij de handschoen na het delict op de plaats delict is neergelegd. Hierbij is het eveneens relevant op te merken dat verzoeker rechtshandig is en derhalve nooit met zijn linkerhand een wapen zou afvuren (de linkerhandschoen is naast het slachtoffer aangetroffen). Hierdoor ontstaat gereede twijfel aan het scenario van het Hof dat verzoeker als schutter van [slachtoffer] kan worden aangemerkt. Het verdient in ieder geval aanbeveling het DNA-mengprofiel van de rechterhandschoen, indien mogelijk, nader te onderzoeken.”¹¹

De raadslieden stellen voorts: “In de rechterhandschoen is een DNA-mengprofiel aangetroffen. Dit vormt in het licht van de hierboven beschreven tweede aanwijzing (schotbaanreconstructie) een belangrijk nieuw gegeven omdat dit DNA mengprofiel (meer dan één persoon) versterkt dat de schutter een ander persoon is dan verzoeker.”¹²

Verzoeken van de raadslieden

De raadslieden hebben de volgende onderzoekswensen geformuleerd. Bij de weergave van de wensen hieronder is veelal de door de raadslieden gebruikte formulering overgenomen.

- A. In hoeverre is er sprake van nieuwe technische inzichten en gegevens die een ander licht werpen op de bewijsconstructie van het gerechtshof 's-Hertogenbosch?
- B. Naar aanleiding van het rapport van drs. Van de Goot van augustus 2013 rijst de vraag naar de mogelijkheid de reconstructie op de daadwerkelijke plaats delict te gelasten met name vanuit de positie van het hiervoor beschreven schuurtje. Deze vraag houdt verband met de – veronderstelde - nieuwe gegevens omtrent de schotbaanreconstructie in samenhang met de positie en houding van de schutter en het slachtoffer alsmede de nieuwe getuigeverklaringen.
- C. Is het mogelijk het DNA-mengprofiel dat afkomstig is van de rechterhandschoen die op de plaats delict is gevonden, nader te onderzoeken, met name nu dit profiel wijst op de aanwezigheid van DNA van meer dan één persoon? Hoewel het resultaat door het NFI kwalitatief niet goed genoeg is bevonden om het te gebruiken voor vergelijkend DNA-onderzoek, duidt het DNA-mengprofiel op de aanwezigheid van sporen van meer dan één persoon in deze bemonstering van de rechterhandschoen. “Deze constatering is daarmee in tegenspraak met de stelling dat in de handschoen alleen DNA van verzoeker zou zijn aangetroffen.” Nader onderzoek van deze bemonstering en eventueel de handschoen zelf, met meer gevoelige DNA-technieken, zou wellicht wel een

¹¹ P. 36 van het verzoekschrift.

¹² P. 36 van het verzoekschrift.

DNA-mengprofiel kunnen opleveren dat geschikt is voor vergelijkend onderzoek en kan zo meer informatie verschaffen over het aantal en de identiteit van de donor(en) van het celmateriaal in de handschoen.

- D. In het NFI rapport van 11 april 2008 is te lezen dat er op de linkerhandschoen (DKA543) op haren gelijkende sporen zijn aangetroffen. Onderzoek door het NFI van 2 september 2009 geeft aan dat een hoofdhaar en een deel van een hoofdhaar zijn aangetroffen die afwijken van het hoofdhaar van het slachtoffer. Het haardeel wordt omschreven als kleurloos. Indien deze haren niet zouden passen binnen het palet van verzoeker, of als het mitochondriaal DNA van deze haren niet zou matchen met het mitochondriaal DNA van verzoeker, zou dat kunnen wijzen op contact tussen de linkerhandschoen en een derde persoon. Dit onderzoek is niet uitgevoerd door het NFI, voor zover de verdediging weet. In hoeverre is nader onderzoek mogelijk naar de veiliggestelde haren?
- E. Op een nabij de plaats delict aangetroffen zwarte rugzak is een DNA mengprofiel verkregen met daarin DNA-kenmerken van minimaal drie personen. Vanwege de grote hoeveelheid DNA-kenmerken in dit DNA-mengprofiel en de onvoldoende reproduceerbaarheid van een aantal van deze DNA-kenmerken, is dit DNA-mengprofiel niet gebruikt voor een vergelijkend DNA-onderzoek. In hoeverre is het mogelijk om dit onderzoek alsnog uit te voeren? (NFI rapport van 1 juli 2008).
- F. Nader onderzoek naar de schootafstand. Het Hof overwoog destijds: "Bovendien verdraagt dit (schutter op de schuur; opmerking raadlieden verzoeker) zich niet met de vastgestelde schootsafstand van het schot door de pols van het slachtoffer (25-150 centimeter)." In hoeverre is de schootsafstand (zo nauwkeurig) te berekenen aan de hand van de verwondingen aan het slachtoffer?

Het verzoek van de procureur-generaal

Op de voet van artikel 462 Sv heeft de procureur-generaal bij de Hoge Raad bij brief van 5 december 2013 aan de Commissie advies gevraagd over de wenselijkheid van een nader onderzoek als bedoeld in artikel 461, eerste lid, Sv. Daarbij ware aandacht te besteden aan de vraag naar het nut en de noodzaak van het onderzoek dat in het verzoekschrift is voorgesteld, als ook aan de vraag of er naar het oordeel van de Commissie ook andere aanknopingspunten zijn voor nader onderzoek naar het bestaan van gronden voor herziening van de veroordeling.

Het wettelijk kader voor de behandeling van het verzoek

Op grond van artikel 462, eerste lid van het Wetboek van Strafvordering is de Adviescommissie afgesloten strafzaken belast met de advisering over de *wenselijkheid* van een nader onderzoek als bedoeld in artikel 461, eerste lid, Sv. Dat wil zeggen een nader onderzoek naar de aanwezigheid van een grond voor herziening als bedoeld in artikel 457, eerste lid, onder c. Volgens laatstgenoemde bepaling kan de Hoge Raad een veroordeling herzien indien er sprake is van een gegeven dat bij het onderzoek op de terechtzitting aan de rechter niet bekend was en dat op zichzelf of in verband met de vroeger geleverde bewijzen met de uitspraak niet bestaanbaar schijnt, zodanig dat het ernstige vermoeden ontstaat dat indien dit gegeven bekend zou zijn geweest, het onderzoek van de zaak zou hebben geleid, hetzij tot een vrijspraak van de gewezen verdachte, hetzij tot een ontslag van alle rechtsvervolging, hetzij tot de niet-ontvankelijkverklaring van het openbaar ministerie, hetzij tot de toepassing van een minder zware strafbepaling.

De Commissie brengt haar advies uit aan de procureur-generaal bij de Hoge Raad (art. 462, lid 1, Sv) of aan de Hoge Raad zelf (art. 469, lid 1, Sv).

In de Nota van Toelichting bij het Besluit adviescommissie afgesloten strafzaken wordt opgemerkt dat onder de vraag naar de wenselijkheid van een nader onderzoek, kan worden begrepen de vraag naar de *vraagstelling* en *inrichting* van dat onderzoek (§ 2.1). Ook kan de Commissie adviseren om in het kader van een nader onderzoek de door haar wenselijk geoordeelde onderzoekshandelingen te doen uitvoeren (Nota van Toelichting bij artikel 8 van het Besluit adviescommissie afgesloten strafzaken).

De activiteiten van de Commissie

De Commissie heeft het complete procesdossier van de strafzaak van [verzoeker] ontvangen op 24 februari 2014.

Verder heeft de Commissie op haar verzoek kennis genomen van enkele stukken uit het dossier van [getuige]. Meer in het bijzonder gaat het om de verklaring die [getuige] op 22 februari 2008 heeft afgelegd bij de rechter-commissaris ter gelegenheid van de behandeling van de vordering tot inbewaaringstelling, het proces-verbaal van de zitting bij de rechtbank van 7 november 2008, en het proces-verbaal van de zitting bij het Gerechtshof op 18 mei 2009.

Vanuit de Commissie zijn de leden Fijnaut, Merckelbach en Posthumus met de voorbereiding van het advies belast. Daartoe hebben zij onafhankelijk van elkaar het dossier van de zaak van [verzoeker] bestudeerd. Zij hebben op 14 maart 2014 hun bevindingen besproken. Het preadvies werd besproken in de vergadering van de Commissie van 4 april 2014.

De bevindingen van de Commissie

Opmerkingen vooraf

Blijkens het ingediende verzoekschrift heeft [getuige] in 2013 twee verklaringen afgelegd bij de raadslieden van verzoeker. Wat in het verzoekschrift niet wordt uitgelegd, is waarom de verklaringen die [getuige] in 2013 heeft afgelegd betrouwbaarder zouden zijn dan de verklaringen die hij in 2008 heeft afgelegd.

Onder punt A vraagt verzoeker in hoeverre er sprake is van nieuwe technische inzichten en gegevens die een ander licht werpen op de bewijsconstructie van het Hof Den Bosch. De Commissie is van oordeel dat het niet aan haar is om te beoordelen in hoeverre er sprake is van nieuwe (technische) inzichten die een ander licht werpen op de bewijsconstructie, maar aan de procureur-generaal bij de Hoge Raad en uiteindelijk de Hoge Raad.

Verklaringen van [getuige]

[verzoeker] heeft zich in de strafzaak ten aanzien van de feiten op zijn zwijgrecht beroepen. Hij heeft niet verklaard of hij wel of niet aanwezig was op of bij de plaats delict ten tijde van de schietpartij. Hij heeft zelf geen verklaring afgelegd over het telefoontje naar zijn broer of over de onderzoeksgegevens terzake de aangestraalde basisstations. Twee andere verdachten, [betrokkene 2] en [betrokkene 3], hebben zich ook vrijwel volledig op hun zwijgrecht beroepen.

De enige die verklaringen heeft afgelegd over wat er op de avond van 9 januari 2008 is gebeurd, is [getuige]. Zijn verklaringen speelden in de strafzaak van [verzoeker] dan ook een belangrijke rol. In het onderhavige verzoekschrift vormen de twee verklaringen die [getuige] in 2013 heeft afgelegd bij de raadslieden van [verzoeker] de voornaamste nadere onderbouwing van het ook al bij de rechtbank en Hof geschetste alternatieve scenario. Dat scenario houdt in dat de handschoen met daarin - kort gezegd - [verzoeker]'s DNA op de plaats delict is gedeponed door een derde. En dus kan uit de handschoen niet worden afgeleid dat [verzoeker] op de plaats delict is geweest en de schutter was. Gelet op het belang dat de verklaringen van [getuige] hebben, acht de Commissie het noodzakelijk de verklaringen van [getuige] uitgebreid te bespreken.

[getuige] is op 19 februari 2008 aangehouden. Hij is op 22 februari 2008 voorgeleid aan de rechter-commissaris. In de verhoren die hebben plaatsgevonden in de dagen voor de voorgeleiding aan de rechter-commissaris heeft [getuige] ontkend dat hij aanwezig was in de tuin van de woning [a-straat 1]. Bij de rechter-commissaris heeft hij, na overleg met zijn raadvrouw, verklaard dat hij een andere proceshouding koos, en heeft hij een verklaring afgelegd. Bij de rechter-commissaris en in politieverhoren na 22 februari 2008 heeft [getuige] verklaard dat hij met [slachtoffer] naar de woning in de [a-straat] is gegaan en heeft hij verklaard over de gebeurtenissen in de tuin. De Commissie zal in het bijzonder aandacht besteden aan [getuige]'s verklaring bij de rechter-commissaris op 22 februari 2008 en zijn politieverklaringen van 23, 24 en 25 februari 2008 en van 11 maart 2008. Met name de verkla-

ring van 23 februari 2008 is uitgebreid (13 pagina's); het verhoor op die dag heeft, met enkele onderbrekingen, geduurd van ongeveer 10.15 uur tot 17.30 uur. Deze politieverklaringen uit 2008 worden hierna aangeduid als de '2008-verklaringen'. Op 13 november 2009 is [getuige] door de raadsheer-commissaris verhoord als getuige in de strafzaak van [verzoeker].

[getuige] heeft op 27 augustus 2013 en 25 oktober 2013 verklaringen over de gebeurtenissen op 9 januari 2008 – meer dan vijf jaar na dato derhalve - afgelegd ten overstaan van de raadslieden van verzoeker; deze verklaringen worden hierna aangeduid als de '2013-verklaringen'.

Vergelijking van de door [getuige] in 2008 en 2013 afgelegde verklaringen

De Commissie heeft een vergelijking gemaakt tussen de 2008-verklaringen en de 2013-verklaringen.

Bij die vergelijking zijn op negen punten verschillen geconstateerd:

- hield [slachtoffer] een honkbalknuppel of een ijzeren staaf vast?
- in welke hand hield [slachtoffer] het voorwerp vast?
- de houding van [slachtoffer] voordat hij werd beschoten;
- uit welke richting kwamen volgens [getuige] de schoten die [slachtoffer] raakten?
- heeft [getuige] de (vermoedelijke) schutter gezien?
- hoeveel vuurmonden ziet [getuige] vlak voordat [slachtoffer] wordt geraakt?
- de verlichting in de tuin;
- het stiltemoment;
- heeft [getuige] in 2008 open en naar beste weten verklaard bij de politie?

Hield [slachtoffer] een honkbalknuppel of een ijzeren staaf vast?

2013-verklaringen

- "Ik weet zeker dat [slachtoffer] ... in de betreffende tuin is binnengestapt in het bezit van een (aluminium) honkbalknuppel."
- "Het was honderd procent zeker een honkbalknuppel met een aluminium handvat. Bovenaan zat wat zwarts om de knuppel heen van een merk, misschien van een sticker. Het was zeker weten niet een ijzeren staaf, het was een originele honkbalknuppel. Het was geen ijzeren staaf. Ik kende die honkbalknuppel wel, want die lag altijd in de auto van [slachtoffer]. Ik heb gezien dat hij die honkbalknuppel uit de auto nam. Ik vergis mij niet en ik weet zeker dat de ijzeren staaf die op de plaats delict is gevonden niet de honkbalknuppel is die [slachtoffer] had meegenomen."

2008-verklaringen

- "[slachtoffer] had in zijn linkerhand een honkbalknuppel."¹³
- "Vlak voor dat hij deze portier open deed zag ik dat [slachtoffer] iets in zijn handen had. Ik zag dat het een lang voorwerp was. Volgens mij was het een soort aluminium honkbalknuppel. Ik kan dat niet voor de volle honderd procent zeggen."¹⁴
- "Ik zag dat hij in zijn linker hand, naar wat ik dacht, een aluminium honkbalknuppel vast had."¹⁵
- "[slachtoffer] had ... een, zoals ik eerder verklaarde, een soort van aluminium honkbalknuppel in zijn linker hand."¹⁶
- Vraag politie: "Wat voor voorwerp zag je in zijn handen?" Antwoord [getuige]: "Een langwerpig voorwerp. Ik denk aan een honkbalknuppel, maar het kan ook iets anders geweest zijn, ik

¹³ Verklaring bij de rechter-commissaris, p. 2.

¹⁴ Verklaring 23 februari 2008, p. 6; p. 1545 van het dossier.

¹⁵ Verklaring 23 februari 2008, p. 6; p. 1545 van het dossier.

¹⁶ Verklaring 25 februari 2008, p. 2; p. 1564 van het dossier.

kan er geen zinnig woord over zeggen. Ik was teveel met mezelf bezig. Ik weet niet hoe lang dat voorwerp was.”¹⁷

In welke hand hield [slachtoffer] het voorwerp vast?

2013-verklaringen

- “Direct daarna zag ik dat hij zijn aluminium honkbalknuppel in zijn rechterhand omhoog richtte en zijn linkerhand omhoog richtte als een soort van afweergebaar.”

2008-verklaringen

- “[slachtoffer] had in zijn linkerhand een honkbalknuppel.”¹⁸
- “In mijn beleving is het zo dat ik zag dat [slachtoffer] de honkbalknuppel die hij nog steeds in zijn linker hand vasthad iets naar boven bracht.”¹⁹
- Vraag van de politie: “In welke hand had hij dat voorwerp vast?” Antwoord [getuige]: “[slachtoffer] hield dat voorwerp in zijn linkerhand op het moment dat hij die persoon zag en hierbij riep: “Jij.” Ik zag dat hij toen zijn linkerarm met daarin het voorwerp iets omhoog bracht.”²⁰

De houding van [slachtoffer] vlak voordat hij werd beschoten

2013-verklaringen

- “Direct daarna zag ik dat hij zijn aluminium honkbalknuppel in zijn rechterhand omhoog richtte en zijn linkerhand omhoog richtte als een soort van afweergebaar. Ik weet 100 procent zeker dat [slachtoffer] daarbij niet heeft geknield of heeft gebukt, maar zich juist recht op richtte alsof hij als het ware wilde uithalen.”
- “[slachtoffer] deed toen zijn hand omhoog met de honkbalknuppel en richtte hierbij zijn lichaam omhoog. Hij bukte niet.”

2008-verklaringen

- “[slachtoffer] had in zijn linkerhand een honkbalknuppel en die bewoog hij een stukje omhoog. Ik zal u dat voordoen. U zegt mij dat u ziet dat ik mijn linkerhand ter hoogte van mijn heup heb en dat ik die linkerhand met daarin denkbeeldig een honkbalknuppel ongeveer 30 cm omhoog breng.”²¹
- “Ik mijn beleving is het zo dat ik zag dat [slachtoffer] de honkbalknuppel die hij nog steeds in zijn linker hand vasthad iets naar boven bracht.”²²
- “Hierna zag ik dat hij zijn linkerhand een klein stukje ophief.”²³

Uit welke richting kwamen volgens [getuige] de schoten die [slachtoffer] raakten?

2013-verklaringen

- “Het schuurtje was aan onze linkerkant. Ik zag vanuit de bosjes rechts van [slachtoffer] een vuurmond. De richting van de twee schoten was mij niet duidelijk. Er werd twee keer geschoten maar het is niet duidelijk of deze schoten uit het bosje rechts van [slachtoffer] kwamen. Het zou kunnen dat er vanaf een andere positie is geschoten. Ik heb twee schoten gehoord waarvan 1 schot in ieder geval uit de bosjes kwam.”

¹⁷ Verklaring 11 maart 2008, p. 2; p. 1570 van het dossier.

¹⁸ Verklaring bij de rechter-commissaris, p. 2.

¹⁹ Verklaring 23 februari 2008, p. 7; p. 1546 van het dossier.

²⁰ Verklaring 11 maart 2008, p. 2; p. 1570 van het dossier.

²¹ Verklaring bij de rechter-commissaris, p. 2.

²² Verklaring 23 februari 2008, p. 7; p. 1546 van het dossier.

²³ Verklaring 25 februari 2008, p. 3; p. 1565 van het dossier.

2008-verklaringen

- "Vervolgens zag ik dat [slachtoffer] een halve slag draaide naar voor hem de rechterzijde. Dat is de zijde van de burens. Ik hoorde dat [slachtoffer] toen riep: "Jij." ... Ik hoorde ... twee schoten. ... Ik zag op dat moment ook twee maal licht uit de richting, waaruit ik de schoten hoorde, komen. Ik zag, in mijn beleving, dat de afstand tussen de lichtflitsen en [slachtoffer] ongeveer één meter was, maar zeker niet meer dan anderhalve meter."²⁴
- "Ik weet nog dat de vrouw van [betrokkene 1] vertelde dat er van boven uit het raam van de woning op mij werd geschoten. Ik heb dat zelf niet zo beleefd."²⁵
- "Ik zag op dat moment dat [slachtoffer] zich gedeeltelijk naar rechts draaide. Ik hoorde dat [slachtoffer] op dat moment zei: "Jij?" Ik zag op dat moment helemaal niemand in de richting waar [slachtoffer] zich heendraaide ... Op dat moment hoorde ik twee knallen kort achter elkaar. Tegelijkertijd zag ik twee lichtflitsen vanuit de richting waar [slachtoffer] heen keek. Deze lichtflitsen zag ik, naar ik zal omschrijven, als borsthoogte. ... Nadat ik mijn pistool doorlaadde richtte ik mijn pistool ... in de richting van waar ik de twee lichtflitsen had gezien en de twee knallen had gehoord. Ik hield mijn rechterarm gestrekt, zeg maar horizontaal, voor mij uit en schoot. Ik schoot, volgens mij, op dat moment twee keer in de richting, die ik zojuist omschreef. Ik zeg volgens mij omdat ik niet exact weet hoeveel keer ik op dat moment heb geschoten. Ik hoorde op dat moment uit de richting waar ik naartoe schoot een man roepen: "Ik ben geraakt. Ik ga kapot."²⁶

Heeft [getuige] de (vermoedelijke) schutter gezien?

2013-verklaringen

- "Ik zelf heb de schutter qua postuur gezien, maar zijn gezicht niet herkend. Ik weet zeker dat de vermoedelijke schutter qua lichaamslengte langer dan 1,75 meter moet zijn geweest, omdat ik zelf 1,75 meter ben. [slachtoffer] schatte ik qua lichaamslengte op 1,85 meter. Deze lengte kwam meer overeen met de lengte van de man die ik in de bosjes zag."
- "Ik heb niemand de bosjes in zien gaan, maar ik zag wel een schim in de bosjes rechts van ons. ... [De] schim die ik had gezien in de bosjes [was] groter dan ikzelf (ik ben 1.75 meter lang). De schutter kon dus zeker geen klein mannetje zijn."

2008-verklaringen

- "Ik kon de schutter niet zien. ... Ik heb wel het afvuren van de kogels gezien, dat wil zeggen, ik heb licht gezien maar de schutter heb ik niet gezien."²⁷
- "De persoon, welke op [slachtoffer] heeft geschoten, heb ik niet gezien, echter alleen het mondingsvuur uit het vuurwapen. Ik kan deze persoon niet omschrijven."²⁸
- "Ik zag op dat moment dat [slachtoffer] zich gedeeltelijk naar rechts draaide. Ik hoorde dat [slachtoffer] op dat moment zei: "Jij?". Ik zag op dat moment helemaal niemand in de richting waar [slachtoffer] zich heendraaide."²⁹
- "Op dat moment hoorde ik twee knallen kort achter elkaar. Tegelijkertijd zag ik twee lichtflitsen vanuit de richting waar [slachtoffer] heen keek. Deze lichtflitsen zag ik, naar ik zal omschrijven als borsthoogte. Ik bevond me op dat moment of direct rechts naast hem op gelijke hoogte of direct rechts naast hem, maar dan een klein stukje achter hem. Ik zag nog steeds geen persoon van de positie waar ik die lichtflitsen vandaan zag komen."³⁰

²⁴ Verklaring 23 februari 2008, p. 7; p. 1546 van het dossier.

²⁵ Verklaring 24 februari 2008, p. 4; p. 1558 van het dossier.

²⁶ Verklaring 25 februari 2008, p. 3; p. 1565 van het dossier.

²⁷ Verklaring bij de rechter-commissaris, p. 2.

²⁸ Verklaring 23 februari 2008, p. 10; p. 1549 van het dossier.

²⁹ Verklaring 25 februari 2008, p. 3; p. 1565 van het dossier.

³⁰ Verklaring 25 februari 2008, p. 3; p. 1565 van het dossier.

Hoeveel vuurmonden ziet [getuige] vlak voordat [slachtoffer] wordt geraakt?

2013-verklaringen

- "Ik heb slechts één vuurmond vanuit de bosjes rechts van mij zien komen, terwijl ik twee schoten heb gehoord."

2008-verklaringen

- "[Ik] hoorde twee keer kort achter elkaar een knal. ... Ik heb wel het afvuren van de kogels gezien, dat wil zeggen, ik heb licht gezien."³¹
- "Ik hoorde ... twee schoten. ... Ik zag op dat moment ook twee maal licht uit de richting, waaruit ik de schoten hoorde komen. ... Ik ... schoot één of twee keer in de richting van waar ik gezien had dat daar twee maal licht of flitsen vandaan kwamen en waar vandaan ik de schoten had gehoord."³²

De verlichting in de tuin

2013-verklaringen

- "In de tuin [brandde] een schermlicht. Er staat zelfs een lantaarnpaal vlakbij de ingang van het pad."

2008-verklaringen

- "Ik weet nog dat de straatverlichting in werking was. ... In het gangetje [de brandgang achter de tuin, opm. Commissie] was het behoorlijk donker. Toen liepen we de tuin in en deze was niet verlicht. Waar wij in de tuin stonden was het echt donker."³³

Het stiltemoment

2013-verklaringen

- "Voordat ik ben weggegaan uit die betreffende tuin was er een moment van stilte tijdens welke ik naar [slachtoffer] ben gaan kijken die daar op de grond lag. ... De honkbalknuppel zag ik in het verlengde van zijn rechterarm liggen. Ik heb hierbij zeker geen handschoen nabij het lichaam van [slachtoffer] zien liggen. Dit alles kan ik mij als de dag van gisteren herinneren omdat ik toen heel bewust naar het lichaam van [slachtoffer] en het hele plaatje heb gekeken. Dit staat mij als het ware in mijn geheugen gegrift. Dit zogenaamde 'stiltemoment' ontstond omdat de zogenaamde 'rippers' ook verdwenen en ik in feite alleen met [slachtoffer] op de grond op die locatie achterbleef. Ook toen heb ik geen handschoen bij het lichaam van [slachtoffer] zien liggen, terwijl ik toch bewust bij zijn lichaam heb stilgestaan om te kijken of hij nog leefde."
- Vraag raadslieden van [verzoeker] aan [getuige]: "Hoe lang duurde het 'stiltemoment' ongeveer zoals u aangaf in uw verklaring van 27 augustus 2013?" Antwoord [getuige]: "Het schietincident vond plaats in fasen; [slachtoffer] werd doodgeschoten, ik schoot daarna terug; het was toen een soort van 'wild west situatie'. Daarna – toen iedereen hem 'smeerde' – werd het rustig en wilde ik weglopen. Het moment van wildwestpraktijken duurde slechts enkele seconden. Ik zag [slachtoffer] liggen en keek ernaar. De honkbalknuppel lag in het verlengde van de hand van [slachtoffer]. Ik zag toen geen handschoen liggen."

³¹Verklaring bij de rechter-commissaris, p. 2.

³²Verklaring 23 februari 2008, p. 7; p. 1546 van het dossier.

³³Verklaring 11 maart 2008, p. 3; p. 1571 van het dossier.

2008-verklaringen

- "Op een gegeven moment heb ik gehoord dat iemand riep 'au, ik ben geraakt, ik ga kapot'. Daarna was het opeens helemaal stil en ik wilde naar [slachtoffer]kijken, hoe het met hem was. Ik moet als aan de grond genageld zijn en kan eigenlijk nu nog niet goed begrijpen dat ik dat op dat moment nog wilde. Ik wilde naast [slachtoffer] knielen, maar toen hoorde ik geluid aan de poort. Ik heb me toen omgedraaid en ben naar de poort toe gelopen en heb die open gedaan."³⁴
- "Op een gegeven moment was het even stil. Ik hoorde niets meer uit de richting van de woning en ook niet uit de richting van waar ik eerder die mannenstem hoorde roepen: "Ik ben geraakt. Ik ga kapot." Ik wilde toen naar beneden knielen om te kijken hoe het met [slachtoffer] was. Op dat moment zag ik dat ik niets meer voor [slachtoffer] kon doen, omdat ik eigenlijk direct zag dat [slachtoffer] dood was. ... Toen hoorde ik achter mij gerommel bij de poort. ... Ik stond als een speer op en ging naar de poort."³⁵
- "Samengevat heb ik in al de gesprekken met [betrokkene 1] tegen hem verteld dat ... ik bij [slachtoffer] wilde neerknielen, maar dat er iemand naar buiten kwam."³⁶
- "Toen wilde ik knielen naar [slachtoffer] toe. Ik hoorde echter geritsel bij de poort. Ik weet nog zeker dat ik mij omdraaide naar de poort toe. Volgens mij, maar dat weet ik niet zeker, pakte ik met mijn linker hand de poort vast en opende deze."³⁷

Heeft [getuige] in 2008 open en naar beste weten verklaard bij de politie?

2013-verklaringen

- "Destijds heb ik bij de politie een verklaring afgelegd in hoedanigheid als verdachte in deze zaak tijdens welke verhoren ik – door uitlatingen van rechercheurs – redenen had om te vrezen dat men mij (ook) verantwoordelijk stelde voor de dood van [slachtoffer]. Vandaar dat ik in 2008 bij de politie niet in alle vrijheid heb kunnen verklaren over wat er precies die bewuste avond is gebeurd. Ook ben ik er destijds vanuit gegaan, of eigenlijk in de veronderstelling gebracht door de recherche, dat [verzoeker] inderdaad de dader was waardoor ik destijds niet meer informatie heb gegeven dan in mijn verklaring van destijds is neergelegd. Als ik nu op de zaak terugkijk moet mij van het hart dat ook ik ben gaan twijfelen aan het scenario waarvan de recherche en ook de rechters destijds zijn uitgegaan namelijk dat de schutter [verzoeker] zou zijn en dat het dodelijke schot zou zijn gelost door [verzoeker] vanuit de positie die door de recherche en de rechters zijn aangenomen."
- "Nogmaals wens ik te benadrukken dat, alhoewel ik eerder bij de recherche wel heb verteld hoe [slachtoffer] stond en handelde, mij destijds geen verdere vragen zijn gesteld over deze situatie. ... Eerst tijdens dit onderzoek zijn aan mij meer detailvragen gesteld over de precieze toedracht en houding van [slachtoffer], maar ook bijvoorbeeld over het door mij genoemde 'stiltemoment' en de lichaamslengte van de persoon die in het bosje stond en [slachtoffer]."
- Vraag van de raadslieden van [verzoeker] aan [getuige]: "U geeft in uw eerdere verklaring aan dat u de vermoedelijke schutter in de bosjes hebt gezien. De reconstructie heeft uitgezeten dat [slachtoffer] naar alle waarschijnlijkheid van bovenaf is neergeschoten. Hebt u hier een verklaring voor?" Antwoord [getuige]: "[slachtoffer] ging rechtop staan. Daar ben ik zeker van. Hij maakte zich toen groter. Hij kroop in ieder geval niet in elkaar, zoals eerder door de advocaat-generaal aangegeven. Ik neem het mijzelf kwalijk dat ik er nu achter kom dat ik destijds een bepaalde kant op ben gestuurd door de recherche. Ik heb slechts één vuurmond vanuit de bosjes rechts van mij zien komen, terwijl ik twee schoten heb gehoord."

2008-verklaringen

³⁴ Verklaring bij de rechter-commissaris, p. 2.

³⁵ Verklaring 23 februari 2008, p. 8; p. 1547 van het dossier.

³⁶ Verklaring 24 februari 2008, p. 4; p. 1558 van het dossier.

³⁷ Verklaring 25 februari 2008, p. 4; p. 1566 van het dossier.

- “[I]k heb nu verteld hoe het is gegaan.”³⁸
- “Dat ik zo open tegen jullie ben geweest heeft te maken met het feit dat ik voel, dat ik dit verplicht ben aan [slachtoffer] en dat ik niet hoop dat mijn openheid leidt tot een verkeerd beeld op mijn persoon dat ik niet één of andere wapengek ben en overal op loop te schieten en iemand ben die gewoon rustig wil leven.”³⁹
- “Ik heb de stukken gelezen en ik weet een ding en dat is dat alles heel makkelijk wordt aangenomen door iedereen. Er zijn mensen die nu hun mond houden maar die misschien wel alles of heel veel weten. Ik vind dit niet kloppen. Ik ben zo eerlijk mogelijk geweest.”⁴⁰

[getuige] is bij de rechter-commissaris en in het politieonderzoek steeds als verdachte verhoord. Hij is tijdens het hoger beroep van de strafzaak van [verzoeker] op 13 november 2009 als getuige verhoord door de raadsheer-commissaris. De strafzaak van [getuige] was toen nog niet afgedaan – hij was door het gerechtshof veroordeeld maar had daar cassatie tegen ingesteld - zodat aan hem een verschoningsrecht toekwam. [getuige] heeft bij de raadsheer-commissaris gezegd dat hij zich ‘in principe’ beriep op zijn verschoningsrecht. Hij voegde daar aan toe: “Maar ik wil wel verklaren dat wat ik destijds bij de politie heb verklaard klopt.”

Verklaringen van [getuige] ter terechtzitting van 7 november 2008 in zijn eigen strafzaak

Zoals vermeld onder het kopje ‘De activiteiten van de Commissie’ heeft de Commissie kennis genomen van de verklaringen van [getuige] bij zijn voorgeleiding aan de rechter-commissaris en zijn verklaringen in zijn eigen strafzaak bij de rechtbank en het gerechtshof. [getuige] heeft op 22 februari 2008 bij de rechter-commissaris een tamelijk uitgebreide verklaring afgelegd, die hij nadien in verklaringen bij de politie herhaalt en verfijnt. Hij legt die verklaring af nadat hij met zijn raadvrouw overleg heeft gehad. De raadvrouw merkt op dat haar cliënt openheid van zaken heeft gegeven. De rechter-commissaris heeft in zijn proces-verbaal genoteerd dat [getuige] tijdens het verhoor emotioneel wordt; [getuige] zegt dat hij het er heel moeilijk mee heeft omdat hij nog nooit zo dicht bij de dood heeft gestaan als op dat moment.

Als zijn eigen strafzaak op 7 november 2008 wordt behandeld bij de rechtbank is sprake van een andere houding dan bij de rechter-commissaris en bij de politie: [getuige] wil op veel vragen geen antwoord geven en verklaart op een aantal punten anders dan wat hij bij de rechter-commissaris en de politie heeft verklaard. De Commissie zal enkele uitspraken van [getuige] uit het proces-verbaal van de zitting van 7 november 2008 citeren.

- “Alles wat ik zelf verklaard heb over de gebeurtenissen op 9 januari 2008 en mij belast, wordt zonder meer voor waar aangenomen door de officier van justitie. Alles wordt klakkeloos aangenomen. Als ik gezegd heb dat ik zelf geschoten heb, wordt dat geloofd zolang dat ten koste gaat van mezelf.”
- “Ik heb wel verteld dat ik geschoten heb. Maar stel dat ik eerder tegen de politie verteld heb dat ik geschoten heb, maar nu zeg dat iemand anders geschoten heeft, wat gelooft de officier van justitie dan.”
- “Ik ben wel meegegaan met [slachtoffer] en ben achter hem aangelopen, de tuin in en ik hoorde hem zeggen: “Jij.” Dat zei hij tegen iemand die in de tuin in de bosjes stond. Degene die op [slachtoffer] geschoten heeft was iemand anders.”
- “Het zou best kunnen dat er iemand met een knuppel in de tuin stond.”
- “Ik ben die bewuste avond bij [betrokkene 1] geweest. Ik weet wat [betrokkene 1] heeft gezegd tegen de politie. Dat zijn de woorden van [betrokkene 1]. Ik ben meerdere keren bij hem op bezoek geweest. Hij zegt dat hij niet precies weet wat er allemaal gezegd is maar dat het ongeveer dat en dat was. Hij zou gezegd hebben dat ik heb verklaard dat ik teruggeschoten heb. Ik zeg niet dat hij liegt. [betrokkene 1] vertelt heel veel wel en heel veel niet. De

³⁸ Verklaring bij de rechter-commissaris, p. 3.

³⁹ Verklaring 24 februari 2008, p. 4; p. 1558 van het dossier.

⁴⁰ Verklaring 7 mei 2008, p. 1; p. 1582 van het dossier.

voorzitter zegt mij dat wat [betrokkene 1] tegen de politie heeft verteld, bijna naadloos aansluit op wat ik zelf tegen de politie heb verteld. ... Ik zeg daarop dat ik ook wat heb verteld om een ander buiten schot te houden. Mijn verhaal is mede bedoeld om een ander buiten schot te houden. Moet ik een ander belasten? Zowel het verhaal dat ik tegen [betrokkene 1] heb verteld, als mijn verklaring afgelegd bij de politie, luiden zo omdat ik iemand anders uit de wind wilde houden."

Blijkens het proces-verbaal van de terechtzitting van 18 mei 2009 waarop de strafzaak van [getuige] in hoger beroep is behandeld, heeft [getuige] zich toen vooral op zijn zwijgrecht beroepen.

Beoordeling van de verklaringen van [getuige]

Vooraf

De Commissie gaat er vanuit dat de door de raadslieden opgestelde 2013-verklaringen van [getuige] een correcte zakelijke weergave zijn van hetgeen [getuige] tegen hen heeft gezegd. Kennelijk heeft [getuige] bij die gelegenheden niet gezegd dat wat hij in 2008 tijdens de verhoren door de politie had verklaard, verkeerd is weergegeven in de processen-verbaal die van de verhoren zijn opgemaakt.

De Commissie merkt op dat het bij de rechtbank, het Hof en in cassatie geschetste scenario dat de handschoen is gedeponereerd door een derde, in het verzoekschrift een aanvulling heeft gekregen, zonder dat die aanvulling expliciet benoemd wordt. Die impliciete aanvulling is dat degene(n) die de handschoen heeft (hebben) gedeponereerd of achtergelaten, de honkbalknuppel heeft (hebben) weggenomen.

[Getuige] zelf geeft geen uitleg voor zijn twijfel

[getuige] verklaart in 2013 dat hij, terugkijkend op de zaak, is gaan twifelen aan het scenario waarvan de recherche en de rechters zijn uitgegaan. Waardoor hij is gaan twifelen en wanneer die twijfel is ontstaan, wordt echter niet uitgelegd. De Commissie ziet het ontbreken van antwoorden op die - voor de hand liggende - vragen als een gemis.

Wat enigszins in de richting komt van een uitleg is de opmerking van [getuige] in een van zijn 2013-verklaringen dat [slachtoffer] niet in elkaar kroop, zoals eerder door de advocaat-generaal was gezegd en dat hij het zichzelf kwalijk neemt dat hij een bepaalde kant is opgestuurd. De Commissie merkt op dat de opmerking van de advocaat-generaal over het in elkaar kruipen is gemaakt tijdens het hoger beroep in de strafzaak van [verzoeker]; de Commissie begrijpt niet hoe die opmerking de verklaringen van [getuige] bij de politie of bij de rechter-commissaris kan hebben beïnvloed, want die opmerking is gemaakt nadat [getuige] was verhoord. Of [getuige] een bepaalde kant is opgestuurd, komt hierna aan de orde.

Geen steekhoudende verklaringen voor de verschillen

De Commissie stelt vast dat op de hiervoor opgesomde punten verschillen zitten tussen de verklaringen uit 2008 en 2013. Naar het oordeel van de Commissie laten die verschillen zich niet verklaren door de redenen die naar voren zijn gebracht in de 2013-verklaringen van [getuige].

[getuige] werd in 2008 als verdachte verhoord. In de eerste verhoren was de angst van [getuige] dat hij verantwoordelijk werd gehouden of kon worden gehouden voor de dood van [slachtoffer] wellicht gegrond. Uit de verklaringen van [getuige] op 22 februari 2008 bij de rechter-commissaris en bij de politie na 22 februari 2008, blijkt echter niet dat die omstandigheid de verklaringsbereidheid van [getuige] of de inhoud van die verklaringen beïnvloed heeft. De Commissie merkt op dat [getuige] destijds uitgebreid heeft verklaard over wat er in de tuin is gebeurd en over de aanloop daarnaar toe. Als hij inderdaad bang was dat hij verantwoordelijk werd of zou worden gehouden voor de dood van [slachtoffer] – uit de processen-verbaal van verhoor van [getuige] waarvan de Commissie heeft kennis genomen blijkt overigens niet dat de politie [getuige] daarvoor verantwoordelijk hield -, zou het

logischer zijn geweest als hij zich op zijn zwijgrecht had beroepen. Maar vanaf de voorgeleiding bij de rechter-commissaris heeft [getuige] veel verklaringen afgelegd die belastend waren voor hemzelf (poging doodslag op een of meer personen, wapenbezit). Bovendien heeft hij er voor gezorgd dat het pistool van het merk CZ waarmee hij had geschoten en dat hij nadien had verstopt, bij de politie terecht kwam. Ook dat wijst niet op terughoudendheid van [getuige]. In dit verband wijst de Commissie er op dat onderdelen van de verklaringen van [getuige] zijn bevestigd door forensisch onderzoek dat is ingesteld nadat [getuige] was voorgeleid aan de rechter-commissaris.

Verder ziet de Commissie niet in hoe de hoedanigheid waarin [getuige] werd verhoord door de politie of zijn mogelijke angst verantwoordelijk te worden gehouden voor de dood van [slachtoffer], een verklaring kan vormen voor de hierboven geschetste verschillen. De verschillen hebben vrijwel allemaal betrekking op punten die voor een strafrechtelijke waardering van de rol van [getuige] irrelevant lijken te zijn. Zo is het bijvoorbeeld naar het oordeel van de Commissie voor de door de rechter te beantwoorden vragen over het bewijs of een noodweerverweer niet relevant of [slachtoffer] een honkbalknuppel of een ijzeren staaf bij zich had, of hij dat voorwerp in zijn rechter- of in zijn linkerhand vasthield, en of hij wel of niet tijdens een stiltemoment de situatie in zich heeft kunnen opnemen. Ook het wel of niet gezien hebben van (een schim van) de schutter is een omstandigheid die voor [getuige] in zijn eigen strafzaak niet het verschil zou maken tussen veroordeling of vrijspraak dan wel ontslag van rechtsvervolging. Immers: [getuige] had verklaard dat hij gericht had geschoten op de plek waarvandaan heel kort daarvoor en van korte afstand was geschoten op [slachtoffer]. De Commissie ziet ook niet in waarom [getuige] bij de politie niet naar beste weten zou hebben verklaard over de verlichting in de tuin.

De Commissie wijst er op dat de meeste punten ten aanzien waarvan een verschil bestaat tussen de 2008- en de 2013-verklaringen, in de 2008-verklaringen vaker dan één keer aan de orde zijn geweest. Dat maakt het onaannemelijk dat [getuige] zich in de 2008-verklaringen op die punten heeft vergist of verkeerd is begrepen door de politie. Vergissing of verkeerd begrepen zijn kunnen daarom niet als verklaring voor de verschillen worden gezien.

In het verzoekschrift wordt, overigens zonder onderbouwing, gesteld dat [getuige] door de verhorende politieambtenaren in de veronderstelling is gebracht dat [verzoeker] de schutter was. De Commissie volgt die stelling niet. Afgaande op de schriftelijke weergave van de politieverhoren, blijkt naar het oordeel van de Commissie niet dat [getuige] door de verhorende politieambtenaren in die veronderstelling is gebracht. In dit verband merkt de Commissie nog op dat [getuige] zelf op een eerder moment in het onderzoek, namelijk tijdens een rookpauze bij een verhoor op 25 januari 2008, tegen de politie heeft gezegd dat hij na de dood van [slachtoffer] van drie verschillende mensen uit de kampwereld gehoord had dat [verzoeker] de schutter was geweest.⁴¹

In zijn 2013-verklaringen zegt [getuige] dat pas in 2013 naar bepaalde details is gevraagd. Hoewel sommige details inderdaad niet aan de orde zijn geweest in 2008, is de Commissie van oordeel dat de politie in de 2008-verhoren op veel punten behoorlijk gedetailleerd heeft ondervraagd. Dat in de politieverhoren niet aan [getuige] is gevraagd naar de lichaamslengte van [slachtoffer] is verklaarbaar door de omstandigheid dat de lengte van [slachtoffer] al bekend geweest zal zijn aan de politie (bijvoorbeeld doordat de lichaamslengte was opgemeten bij de gerechtelijke sectie). Dat de politie geen vragen heeft gesteld over de lengte van de persoon in de bosjes is logisch, omdat [getuige] had verklaard dat hij die persoon niet had gezien.

De betrekkelijkheid van het stiltemoment

Ten aanzien van het stiltemoment merkt de Commissie nog het volgende op. Afgaande op de verklaringen die [getuige] bij de rechter-commissaris en de politie heeft afgelegd, was de situatie in de tuin van de woning [a-straat 1] levensbedreigend voor [getuige] (zijn vriend was neergeschoten en er

⁴¹ Proces-verbaal onderhoud verdachte/getuige d.d. 25 januari 2008; p. 664 van het dossier.

werd ook op hem zelf geschoten) en hectisch. Hij kon, zo lijkt het de Commissie, nadat er over en weer geschoten was tussen hem en de 'rippers', er niet van uitgaan dat hij veilig was. Toen er niet meer geschoten werd, wilde [getuige] naar [slachtoffer] kijken. Maar vrijwel daarmee samenvallend hoorde hij, naar eigen zeggen, gerommel bij de tuinpoort en richtte hij zijn aandacht daarop. Kortom: ook toen het stil was na de schotenwisseling, was het gevaar voor [getuige] niet geweken.

Daar komt het volgende bij. Direct na de schietpartij gaat [getuige] naar de woning van een kennis, [betrokkene 1], die niet ver van de [a-straat] woont. [betrokkene 1] heeft verklaard dat hij zag dat [getuige] helemaal overstuur was en zeer gespannen; het was net alsof hij de tel kwijt was. Hij verklaart dat [getuige] hem onder meer zei dat hij bij [slachtoffer] had willen knielen, maar dat er op dat moment nog iemand naar buiten kwam.⁴² Ook dat lijkt er op te wijzen dat er niet sprake is geweest van een moment waarop [getuige] de situatie ter plekke goed in zich heeft kunnen opnemen.

Op grond van de 2013-verklaringen lijkt het alsof [getuige] tijdens het stiltemoment (de vraag van de raadslieden naar de lengte van het stiltemoment wordt niet beantwoord door [getuige]) in staat is geweest (1) vast te stellen dat [slachtoffer] dood was, maar ook (2) de omgeving van het stoffelijk overschot in zich op te nemen omdat (3) het licht genoeg was om dat te doen en zo met zekerheid vast te kunnen stellen dat er *geen* (overwegend zwarte) handschoen lag. Afgaande op de 2008-verklaringen lijkt dat niet aannemelijk: de toestand was bedreigend voor [getuige], het deel van de tuin waar hij stond was naar zijn zeggen donker, de grond lag bezaaid met bladeren. Onder die omstandigheden lijkt het onaannemelijk dat hij met zekerheid heeft kunnen vaststellen dat iets er *niet* lag en dat hij dat vijf jaar later nog weet.

De merites van de 2013-verklaringen vanuit rechtspsychologisch perspectief

Vanuit rechtspsychologisch perspectief zijn er geen redenen om de 2013-verklaringen van [getuige] serieuzer te nemen dan zijn 2008-verklaringen. In het bijzonder wijst de Commissie daarbij op het volgende:

- Herhaaldelijk verklaart [getuige] dat hij honderd procent zeker is. Of dat iets in zijn geheugen staat gegrift. De empirische literatuur leert evenwel dat de samenhang tussen de stelligheid waarmee getuigen verklaren en hun accuraatheid zeer bescheiden is en in correlatieve termen vaak de $r = .40$ niet eens haalt.⁴³ Aan [getuige]'s stelligheid valt dus geen argument te ontleen om te geloven dat zijn 2013-verklaringen superieur zijn ten opzichte van zijn 2008-verklaringen.
- Dat geldt eens te meer voor zogenaamde 'nonoccurrences', dat wil zeggen verklaringen over wat er *niet* gezien is. Als personen met grote stelligheid verklaren dat er iets niet was, is dat doorgaans eerder het resultaat van een inferentie, dan van een herinnering.⁴⁴ Dat heeft ermee te maken dat dat 'nonoccurrences' ambigu zijn. Ze kunnen het resultaat zijn van vergeten, maar ook van een accurate herinnering dat iets niet het geval is geweest. De factor van vergeten is in de onderhavige casus relevant, want [getuige] legt zijn verklaringen over het ontbreken van een handschoen op de plaats delict meer dan vijf jaar na het incident af.
- Vlak na de schietpartij zal het ontbreken van een handschoen een relatief perifeer detail zijn geweest voor [getuige] die, zo mogen we aannemen, nog lange tijd de schietpartij als hoogst enerverend zal hebben ervaren. Een uitgebreide literatuur leert dat het geheugen van getuigen substantieel wordt ondermijnd door stresserende ervaringen en dat ondermijnd effect

⁴² Verklaring van 19 februari 2008; p. 701 van het dossier.

⁴³ Bothwell, R. K., Deffenbacher, K. A., & Brigham, J. C. (1987). Correlation of eyewitness accuracy and confidence: Optimality hypothesis revisited. *Journal of Applied Psychology*, 72, 691-695. Zie ook: Wolters, G. & Odnot, G. (2010). Zijn zekere getuigen betrouwbare getuigen? In P.J. Van Koppen et al. (Red.). *Reizen met mijn rechter: Psychologie van het recht* (pp. 529-538). Deventer: Kluwer.

⁴⁴ Ghetti, S. (2003). Memory for nonoccurrences: The role of metacognition. *Journal of Memory and Language*, 48, 722-739.

doet zich heel speciaal gelden voor perifere details.⁴⁵ Ook vanuit dit perspectief bezien, is [getuige]' verklaring over de ontbrekende handschoen weinig indrukwekkend: het is alleszins voorstelbaar dat hij de handschoen over het hoofd zag.

- [getuige]' 2013-verklaringen kunnen daar waar ze gaan over de lengte van de schutter al evenmin als accurate schatting gelden. Personen variëren nogal in de mate waarin zij in staat zijn om lengtes van anderen goed te schatten – correlaties tussen schattingen en feitelijke lengte liggen tussen de $r = .26$ en de $r = .90$ -, maar vast staat dat hun vaardigheid dienaangaande sterk vermindert onder omstandigheden van angst, korte blootstelling en suboptimale verlichting.⁴⁶ We mogen veilig aannemen dat deze omstandigheden zich in de onderhavige zaak hebben voorgedaan. Het is daarom dat aan [getuige]' schatting over de lichaamslengte een ruime onzekerheidsmarge moet worden toegekend.
- [getuige]' 2013-verklaringen hebben betrekking op een episode die vijf jaar terug in de tijd ligt. Dat verklaringen met het verstrijken van de tijd minder nauwkeurig worden en inboeten aan volledigheid is een ijzeren regel.⁴⁷ Alleen al op grond van deze overweging moet a priori meer gewicht worden toegekend aan zijn 2008- dan aan zijn 2013-verklaringen.

De door de raadslieden aangevoerde ondersteunende argumenten voor het alternatieve scenario

In het verzoekschrift geven de raadslieden een aantal ondersteunende argumenten voor het scenario dat de handschoen is gedeponed door een derde om de schuld op [verzoeker] te schuiven: a) het gaat om een handschoen met klittenband die je niet snel verliest; b) voordat de politie arriveerde waren er mensen op de plaats delict geweest; c) het is al eerder gebeurd dat er bewijsmateriaal tegen [verzoeker] vervalst was (toen ging het om een sigarettenpeuk); d) de honkbalknuppel die [slachtoffer] bij zich had, is niet gevonden; e) een op de plaats delict aangetroffen vingerafdruk matchte niet met verzoeker; f) de politie heeft slordig sporenonderzoek verricht; g) er is zeker een kwartier verlopen tussen het schietincident en het ter plaatse zijn van politie en ambulance – er kunnen dus anderen op de PD geweest zijn.

De Commissie oordeelt als volgt over deze argumenten. Voor een deel staat de juistheid ervan niet vast (d). Voor een ander deel zijn ze speculatief (a). Voor weer een ander deel ziet de Commissie niet in hoe deze overwegingen, ook als zij juist zouden zijn, steun (kunnen) bieden aan de stelling dat de handschoen is gedeponed. Dat er eerder bewijsmateriaal tegen [verzoeker] vervalst zou zijn (c), betekent niet automatisch dat het in de onderhavige zaak het geval is. Dat een gevonden vingerafdruk niet overeenkomt met de vingerafdruk van [verzoeker] (e), sluit niet uit dat hij op de plaats delict geweest kan zijn. En zelfs als de politie slordig sporenonderzoek zou hebben verricht, dan laat dat onverlet dat vaststaat dat de handschoen met daarin het DNA-materiaal van [verzoeker] is gevonden in de tuin (f). Dat er anderen op de plaats delict geweest (kunnen) zijn (b en g), is onvoldoende om aan te nemen dat de handschoen is gedeponed door een derde met het oogmerk de schuld voor de dodelijke schietpartij op [verzoeker] te schuiven.

Er is naar het oordeel van de Commissie ook een argument dat tegen het scenario pleit dat de handschoenen zijn gedeponed door een derde om de schuld op [verzoeker] te schuiven. Bij het onderzoek zijn vuilniszakken en rollen vuilniszakken veilig gesteld. Deze voorwerpen zijn onderzocht op de aanwezigheid van handschoensporen. Er zijn zes fragmenten aangetroffen. Bij drie daarvan is een patroon gevonden van kleine stipjes. Dat patroon kan veroorzaakt zijn door een handschoen die op de handpalm en vingers voorzien is van kleine nopjes. De handschoenen die zijn gevonden in de tuin hadden een dergelijk patroon.⁴⁸ Op zichzelf maakt dit het scenario van verzoeker dat de handschoe-

⁴⁵ Deffenbacher, K. A., Bornstein, B. H., Penrod, S. D., & McGorty, E. K. (2004). A meta-analytic review of the effects of high stress on eyewitness memory. *Law and Human Behavior*, 28, 687-706.

⁴⁶ Meissner et al. (2007). Person description as eyewitness evidence. *Handbook of eyewitness psychology*, 2, 3-34.

⁴⁷ Tucker, M.R. & Brewer, N. (2003). The influence of schemas, stimulus ambiguity, and interview schedule on eyewitness memory over time. *Journal of Experimental Psychology: Applied*, 9, 101-108.

⁴⁸ Proces-verbaal d.d. 27 mei 2008; bijlage 14 bij het overkoepelende proces-verbaal van het forensisch- technisch onderzoek.

nen zijn gedeponereerd door een derde niet onmogelijk, maar in combinatie met andere aanwijzingen voor de aanwezigheid van [verzoeker] op de plaats delict die het Hof heeft meegewogen (het telefoongesprek naar de broer van [verzoeker] en de aangezochte zendmasten), en die door verzoeker niet ter discussie zijn gesteld, komt er wel enige betekenis aan toe.

Verklaringen van [getuige] ter terechtzitting van 7 november 2008 in zijn eigen strafzaak

De Commissie heeft geconstateerd dat de verklaring die [getuige] op 7 november 2008 heeft afgelegd ter terechtzitting van de rechtbank in zijn eigen strafzaak, afwijkt van de verklaringen die hij eerder had afgelegd bij de rechter-commissaris en de politie. Kijkend naar het herzieningsverzoek, springt vooral de volgende passage in het oog, en daarbinnen de door de Commissie gecursiveerde zin:

- "Ik ben wel meegegaan met [slachtoffer] en ben achter hem aangelopen, de tuin in en ik hoorde hem zeggen: "Jij." Dat zei hij tegen iemand die in de tuin in de bosjes stond. *Degene die op [slachtoffer] geschoten heeft was iemand anders.*"

Blijkens het proces-verbaal van de rechtbankzitting van 7 november 2008 zijn hierover toen geen nadere vragen gesteld.

In de verklaring van 25 oktober 2013 komt de vraag waar vandaan is geschoten terug. [getuige] zegt dan:

"Het schuurtje was aan onze linkerkant. Ik zag vanuit de bosjes rechts van [slachtoffer] een vuurmond. De richting van de twee schoten was mij niet duidelijk. Er werd twee keer geschoten maar het is niet duidelijk of deze twee schoten uit het bosje rechts van [slachtoffer] kwamen. Het zou kunnen dat er vanaf een andere positie is geschoten. Ik heb twee schoten gehoord waarvan 1 schot in ieder geval uit de bosjes kwam."

In zijn verklaringen bij de politie in 2008 beschrijft [getuige] dat hij twee knallen hoort en twee lichtflitsen ziet en beschrijft hij waar hij die lichtflitsen ziet, namelijk voor hem schuin rechts van voren uit de bosjes. Vervolgens schiet hijzelf in de richting van de lichtflitsen. [getuige] zegt ter terechtzitting bij de rechtbank niet dat degene die op [slachtoffer] heeft geschoten ergens anders dan in de bosjes stond. De Commissie merkt op dat [getuige] in 2013 kennelijk niet weet of de schoten vanuit de bosjes kwamen of ergens anders vandaan. Hoe dan ook zijn de verklaringen van [getuige] op dit punt in de loop der tijd inconsistent. De enkele uitlatingen van [getuige] ter terechtzitting van de rechtbank vormen voor de Commissie daarom geen aanleiding tot nader onderzoek. Daar komt het volgende bij. Weliswaar zijn aan [getuige] ter terechtzitting van 7 november 2008 geen vragen gesteld over zijn opmerking dat degene die op [slachtoffer] schoot een ander was dan degene die in de tuin in de bosjes stond, maar [getuige] heeft ook niet eigener beweging uitgelegd of toegelicht op welke waarnemingen of gewaarwordingen het verschil berustte. Dat had wel voor de hand gelegen omdat het een wezenlijke kwestie is in zijn relaas van wat er die avond is voorgevallen in de tuin van de woning [astraat 1]. Als [getuige] later als getuige bij de raadsheer-commissaris wordt verhoord zegt hij dat wat hij bij de politie heeft verklaard klopt. En blijkens de hierboven geciteerde passage uit een van de 2013-verklaringen, is [getuige] dan niet zeker over waar de schoten vandaan kwamen. Ook hierom is de losse afwijkende voorstelling van zaken op de terechtzitting van 7 november 2008 in de ogen van de Commissie geen reden voor nader onderzoek.

Slotsom

De conclusies van de Commissie over en naar aanleiding van de 2013-verklaringen van [getuige] zijn de volgende.

- De 2013-verklaringen van [getuige] vormen de belangrijkste onderbouwing voor het in deze procedure opnieuw door [verzoeker] naar voren gebrachte scenario dat de handschoenen met daarin – kort gezegd – zijn DNA-materiaal ná de schietpartij door een derde is geplaatst om de schuld op hem te schuiven.
- In het verzoekschrift wordt niet uitgelegd waarom, waardoor of wanneer [getuige] is gaan twijfelen aan de juistheid van zijn 2008-verklaringen.

- Op veel punten verschillen de verklaringen die [getuige] in 2008 heeft afgelegd en de verklaringen die hij in 2013 heeft afgelegd.
- Er zijn geen steekhoudende verklaringen voor de verschillen.
- Bij de 2013-verklaringen van [getuige] over wat hij tijdens het stiltemoment aan informatie heeft kunnen opnemen, heeft de Commissie grote twijfels.
- Om bovengenoemde redenen kunnen de 2013-verklaringen van [getuige] niet worden gezien als *de juiste* weergave van wat er is gebeurd in de tuin van de [a-straat 1] in Eindhoven en kunnen zij niet dienen als ondersteuning van het scenario dat de linkerhandschoen door een derde is neergelegd in de tuin om [verzoeker] te belasten.
- De 2013-verklaringen van [getuige] leveren daarom geen aanwijzingen op die bij nader onderzoek op een later tijdstip tot herziening zouden kunnen leiden.
- De uitlating van [getuige] ter terechtzitting van de rechtbank dat degene die op [slachtoffer] heeft geschoten een ander was dan degene tegen wie [slachtoffer] "Jij" had gezegd, brengt de Commissie niet tot een ander oordeel.
- Nader onderzoek naar aanleiding van de 2013-verklaringen is naar het oordeel van de Commissie dan ook niet noodzakelijk.

Schotbaan

In het lichaam van [slachtoffer] zijn twee schotbanen aangetroffen; de ene in de linkerpols, de andere in de borst. Het schot in de borst was dodelijk. Tijdens de strafzaak tegen [verzoeker] is naar voren gebracht dat gezien het verloop van de schotbaan (min of meer van boven naar beneden), dat schot niet kan zijn gelost door een schutter die op gelijke hoogte rechts van een staande [slachtoffer] stond. Door de raadvrouw van [verzoeker] is bij het Hof het scenario naar voren gebracht dat de schutter die het dodelijke schot heeft gelost vanaf een verhoging schoot, bijvoorbeeld vanaf de bovenverdieping van de woning of vanaf het dak van het schuurtje.

In één van zijn verhoren houdt de politie [getuige] voor dat iemand⁴⁹ heeft gezegd dat de schutter vanaf de bovenverdieping van de woning [a-straat 1] schoot. [getuige] zegt daarop dat dit in zijn beleving niet zo was. Het Hof heeft overwogen dat als er een schutter op het dak van het schuurtje zou hebben gestaan, [getuige] dat gemerkt zou moeten hebben.

Naar het oordeel van de Commissie is een reconstructie op de plaats delict om de volgende redenen niet noodzakelijk, ook niet in het licht van de resultaten van het onderzoek van Van de Goot. Noch in de 2008-verklaringen, noch in de 2013-verklaringen zegt [getuige] dat hij iemand op het dak van het schuurtje heeft gezien. Verder is van belang vast te stellen dat niet vaststaat en ook niet vastgesteld zal kunnen worden hoe [slachtoffer] stond toen hij geraakt werd door de kogel die hem in zijn linkerpols raakte of door de kogel die hem in zijn borst raakte en welke beweging(en) hij heeft gemaakt. Een reconstructie op de plaats delict kan daarin geen helderheid brengen. De Commissie roept in herinnering dat Van de Goot zelf meldt dat hij van enkele aannames is uitgegaan en dat bij de uitkomsten van een reconstructie enige terughoudendheid moet worden betracht.

Ten overvloede merkt de Commissie op dat het scenario dat de schutter op het dak van het schuurtje stond haar om een aantal redenen niet plausibel voorkomt. [getuige] verklaart daar, zoals gezegd, niets over; niet in 2008 en evenmin in 2013. Hij schiet in de richting vanwaaruit volgens hem op [slachtoffer] is geschoten en dat is voor hem horizontaal naar rechtsvoor en niet diagonaal naar linksachter. Verder komt de vraag op hoe de schutter zo snel op het dak van het schuurtje heeft kunnen komen (de 'rippers' zullen immers verrast zijn geweest door de komst van [slachtoffer] en [getuige]); op het schuurtje was niets wat de interesse van 'rippers' gehad zou kunnen hebben; er is geen ladder of trap aangetroffen om op het schuurtje, dat ruim 2 meter hoog is, te klimmen en het lijkt, afgaande op de foto's, niet heel gemakkelijk het schuurtje snel en ongemerkt op te klimmen). Verder

⁴⁹ Namelijk de vrouw van [betrokkene 1]; zij heeft het van horen zeggen.

wijst de Commissie er op dat de politie op het dak van het schuurtje heeft gekeken en daar niets relevant heeft aangetroffen.⁵⁰

Naar het oordeel van de Commissie kunnen bij de reconstructie zoals die is uitgevoerd kritische kanttekeningen worden geplaatst, zoals: (1) niet van alle tactische gegevens waar Van de Goot vanuit gaat, staat de juistheid vast (bijvoorbeeld in welke hand hield [slachtoffer] het slagvoorwerp vast?); (2) er wordt uitgegaan van aannames zonder dat wordt gezegd of die kloppen met de feiten; (3) een van de twee hypothesen in de reconstructie is dat de schutter zich op het dak van de schuur bevond; wat niet gezegd wordt, is op welke plek op het dak of in welke houding (liggend, geknield, staand): dat maakt nogal uit voor de schootsafstand. (4) Waarom een van de hypothesen is dat de schutter zich op het dak van het schuurtje heeft bevonden, wordt niet uitgelegd. (5) Evenmin wordt uitgelegd hoe het met elkaar te rijmen valt dat [slachtoffer] vanaf het schuurtje zou zijn beschoten terwijl hij voorbij het schuurtje in elkaar is gezakt (zoals blijkt uit de foto's van de plaats delict) en terwijl [getuige] niet zegt dat [slachtoffer] nog een of meer passen heeft gezet na te zijn geraakt.

Verzoeker, althans zijn raadslieden, stellen dat de reconstructie van Van de Goot aannemelijk maakt dat de schutter die het dodelijke schot heeft gelost, zich op het dak van het schuurtje heeft bevonden. De Commissie deelt die mening om de redenen die hierboven staan niet.

Schotresten

De raadslieden hebben contra-expertise laten uitvoeren door dr. Moynehan. Naar het oordeel van de Commissie staan zijn bevindingen niet op gespannen voet met de bevindingen van het NFI. Het NFI heeft een relatie gelegd tussen de handschoenen en een 'schietproces', niet een relatie tussen de handschoenen en het 'schietproces' in de tuin van de woning [a-straat 1].

Het NFI-rapport over de schotresten is opgemaakt door ing. Roepnarain van het NFI. Hij is op 4 januari 2010 verhoord door de raadsheer-commissaris. Hij heeft toen onder meer gezegd dat het niet mogelijk is vast te stellen wanneer de schotrestdeeltjes op het bemonsterde voorwerp terecht zijn gekomen. Daarmee zegt Roepnarain impliciet, zo komt het de Commissie voor, dat ook hij niet kan zeggen of de schotrestdeeltjes en het DNA van verzoeker op hetzelfde moment op de handschoen terecht zijn gekomen.

De Commissie wijst nog op een opmerking van ing. Roepnarain in zijn verhoor bij de raadsheer-commissaris. Hij zegt dat er geen verschil is aangetroffen in de chemische samenstelling van de schotrestdeeltjes op de handschoenen en de schotrestdeeltjes op het slachtoffer. Hij voegt daar iets belangrijk aan toe: "Zodat je niet kunt zeggen dat sprake moet zijn geweest van verschillende schietprocessen. Het tegendeel, namelijk dat het wél het zelfde schietproces moet zijn geweest, mag je hieruit overigens ook niet concluderen." Desalniettemin is het naar het oordeel van de Commissie een omstandigheid waaraan bij de beoordeling van het door verzoeker geschetste scenario dat de handschoen door een derde is gedeponeed om hem te belasten, niet voorbij mag worden gegaan.

In hun verzoekschrift zeggen de raadslieden dat uit het onderzoek van Moynehan blijkt dat het niet mogelijk is om te bepalen of de schotrestdeeltjes en het DNA-materiaal op hetzelfde moment in de linkerhandschoen terecht zijn gekomen. Zij stellen dat die vaststelling het scenario versterkt dat de handschoen na het delict op de plaats delict is neergelegd. De Commissie begrijpt deze gedachtesprong niet.

Over de verzoeken tot het laten verrichten van nader onderzoek

De Commissie brengt haar eindconclusie over de 2013-verklaringen van [getuige] in herinnering. Omdat die verklaringen in het verzoek van [verzoeker] zo'n belangrijke rol spelen, ook in verband

⁵⁰ Proces-verbaal forensisch-technisch onderzoek, bijlage 1, p. 12.

met de onderzoekswensen die door hem naar voren zijn gebracht, werkt het oordeel van de Commissie over die 2013-verklaringen door in de beoordeling van de onderzoekswensen.

Het NFI heeft op een vraag van de Commissie laten weten dat nader onderzoek van de (op) haren (gelijkende sporen) op de linkerhandschoen, van de bemonstering van de rechterhandschoen en van de bemonstering van de zwarte rugtas mogelijk is. Hierna beantwoordt de Commissie de vraag of zij nader onderzoek noodzakelijk vindt.

- A. In hoeverre is er sprake van nieuwe technische inzichten en gegevens: de Commissie liet zich hier al over uit.
- B. Een reconstructie op de plaats delict: ook daar ging de Commissie hierboven al op in.
- C. Nader onderzoek van het DNA-mengprofiel dat afkomstig is van de rechterhandschoen: naar het oordeel van de Commissie is nader onderzoek hiernaar niet noodzakelijk. Ook als het nadere onderzoek zou leiden tot de vaststelling van een of meer profielen dat/die niet matchen met het DNA-profiel van [verzoeker], dan doet dat niet af aan het feit dat in de linkerhandschoen wél DNA-materiaal van verzoeker is gevonden.
- D. Onderzoek naar (op) haren (gelijkende sporen) op de linkerhandschoen: naar het oordeel van de Commissie is onderzoek hiernaar niet noodzakelijk. Ook als het onderzoek zou leiden tot de vaststelling dat de haren niet passen in het haarpalet van verzoeker, dan nog laat dat onverlet dat in de linkerhandschoen DNA-materiaal van verzoeker is gevonden.
- E. Nader onderzoek naar een DNA-mengprofiel verkregen van een zwarte rugtas: naar het oordeel van de Commissie is nader onderzoek hiernaar niet noodzakelijk. Ook als het nadere onderzoek zou leiden tot de vaststelling van een of meer profielen dat/die niet matchen met het DNA-profiel van [verzoeker], dan doet dat niet af aan de omstandigheid dat in de linkerhandschoen wel DNA-materiaal van verzoeker is gevonden.
- F. Nader onderzoek naar de schootafstand: naar het oordeel van de Commissie is nader onderzoek niet noodzakelijk. Uit de 2013-verklaringen van [getuige] volgt naar het oordeel van de Commissie niet dat moet worden aangenomen dat degene die het dodelijke schot heeft gelost op een andere plek stond dan waarvan het Hof is uitgegaan.

Verzoeker heeft niet gevraagd onderzoek uit te voeren aan de ijzeren pijp die in de tuin van de woning [a-straat 1] in beslag is genomen. De Commissie geeft de procureur-generaal in overweging bij de politie na te gaan of deze ijzeren pijp er nog is en of het mogelijk is daaraan DNA-onderzoek te doen. De aanwezigheid van DNA-materiaal van [slachtoffer] op de pijp zou een sterke aanwijzing zijn dat hij dit voorwerp en niet een honkbalknuppel bij zich had.

Conclusie

De Commissie heeft in het verzoek van de veroordeelde en zijn raadslieden geen aanknopingspunten gevonden voor een zinvol onderzoek naar het bestaan van gronden voor herziening van de veroordeling.

De Commissie geeft de procureur-generaal in overweging bij de politie na te gaan of de ijzeren pijp er nog is en of het mogelijk is daaraan DNA-onderzoek te doen.

Tilburg, 1 mei 2014

C.J.C.F. Fijnaut,
voorzitter Adviescommissie afgesloten